

TAT tegevuste detailne kirjeldus perioodil 01.01.2024–31.12.2024

Tegevus 2.1. Vanemlike oskuste arendamine ja toetamine ning laste riskikäitumise ennetamine

Lapseootel ja väikelaste vanematele vanemlusprogrammi arendamine

Luuakse toetavad meetmed lapseootel ja lapse saanud peredele, suurendatakse lapseootel ja väikelaste vanemate teadlikkust vanema rollist lapse arengu toetamisel ja tagades seeläbi abivajavate laste parema märkamise ning nende perede toetamise. Ennetustegevust soovitakse pakkuda ämmaemandate koduvisiitide ühe olulise jätkuna, kui kerkib esile vajadus pakkuda vanemlusprogrammi lapseootel ja väikelaste vanematele, kelle puhul on hindamise põhjal leitud, et nad vajavad püsivamat nõustamist ja tuge väikelapse eest hoolitsemisel ja lapsevanemaks kasvamisel.

2024. aastal jätkatakse ettevalmistustega sobiva ennetustegevuse testimiseks. Selleks valmib 2024. aasta märtsis sobiva programmi valiku alusanalüüs, mis kaardistab võimalikke ennetusprogramme vanemluse toetamiseks. Alusanalüüsi läbiviimise ja sobiva ennetustegevuse valiku ja Eesti oludele kohandamise toetamiseks ning erinevate huvigruppide kaasamiseks jätkab tööd 2023. aastal loodud tööühm. Vajaduse korral tellitakse ekspertarvamusi programmi kohandamiseks sihtrühma vajadusi arvestades.

Programmi testimiseks koostatakse projektiplaan ning tehakse vajalike osapooltega kokkulepped programmi rakendamiseks alates 2025. aastast.

Alustatakse materjalide tõlgete hankimisega. Koostatakse programmi elluviimiseks spetsialistide väljaõppe koolituskava ja täiendkoolituste (sh mentorlus, kvisioonid, supervisioonid) plaan.

Disainitakse rakendamise testperioodiks programmi mõju hindamine ja rakendamise kvaliteedi jälgimise süsteem.

Programmi tutvustamiseks viiakse ellu teavitustegevusi spetsialistidele ning koostatakse pikemaajaline teavitustegevuste plaan aastateks 2024–2027.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: ämmaemandad ja teised spetsialistid ehk tulevased programmi rakendajad, lapseootel ja väikelaste vanemad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
--------	---------	--	--

		ellu viia planeeritakse)	
1	Sobiva sekkumise valiku alusanalüüsi tegemine	2023–2024	01.01.2024–30.06.2024
2	Programmi testimise süsteemi ja tööplaani väljatöötamine	2024	01.01.2024–30.06.2024
3	Programmi testimiseks andmete kogumise ja teostatavuseuuringu planeerimine	2024	01.01.2024–31.07.2024
4	Materjalide ja mõõtevahendite tõlkimine ja arendamine	2024–2027	01.04.2024–31.12.2024
5	Kohtumiste korraldamine programmi ekspertidega jt oluliste spetsialistidega	2024–2027	01.04.2024–31.12.2024
6	Programmi tutvustamiseks teavitustegevuste elluviimine ja pikemaajalise teavitustegevuste plaani koostamine 2024–2027	2024–2027	01.04.2024–31.12.2024
7	Projekti personali komplekteerimine	2023–2027	01.01.2024–31.12.2024

Ämmaemanda koduviisiidid lapse esimesel 6 elukuul

Norra toetusel ajavahemikus september 2021 kuni august 2023 Lapse Heaolu Arengukeskuse (LaHe) poolt ellu viidud projekti "Ämmaemanda koduviisiidid esimestel eluaastatel" jätkutegevusena planeeritakse välja selgitada universaalse koduviisiidi mõju laste ja perede heaolule ning teenuse kulutõhusus Eestis. Projekti lõpparuandes välja toodud ettepanekud vajavad olemasolevate ressursside kaardistamist ja mõju-uuringu läbiviimist, millele tuginedes arendada lapse saanud peredele toetav teenus, mis kasutab olemasolevat tööjõu ressursi optimaalselt ja tagab teenuse kättesaadavuse kõikjal Eestis.

Mõju-uuringu läbiviimiseks planeeritakse luua uuringurühm, kes lähtudes koduviisiitide pilootprojekti tulemustest, kavandab uuringu, viib selle ellu ning kogub tõendusmaterjali ämmaemanda koduviisiidi kasudest ning hindab ressursside kasutamise optimaalsust, võrreldes seda alternatiivsete teenuste või tegevustega. Samuti uuritakse sõelumisvahendite rakendamise võimalusi, mille alusel leida üles pered, kes vajavad tugiteenuseid vanemluse või vaimse tervise probleemide leevendamiseks.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: lapsevanemad ja last ootavad vanemad, ämmaemandad ja teised lastega töötavad spetsialistid (perearstid, pereõed).

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024

		(näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	
1	Projekti personali komplekteerimine	2024	01.01.2024–30.03.2024
2	Projekti tööplaani väljatöötamine	2024	01.04.2024–31.06.2024
4	Projekti piloteerimiseks andmete kogumise ja mõju-uuringu planeerimine	2024–2027	01.07.2024–31.12.2024

Tõenduspõhiste sekkumiste väljatöötamine seni vanemlust toetavate teenustega vähem kaetud sihtrühmadele (sh 8–12-aastaste laste vanemad)

Eesmärk on arendada välja ja/või kohandada sekkumine lapsevanematele, kelle peres kasvab 8-12-aastane käitumishäiretega laps, et toetada nende lapsevanemate toimetulekut vanema rollis. Käitumishäirete all peetakse silmas olulist kõrvalekallet tavapärasest käitumisest, mida võiks oodata samaealistelt lastelt samades tingimustes. Sealhulgas peetakse silmas nii väljaspoole suunatud käitumisraskusi, mis hõlmab mh agressiivset ja väljakutsuvat käitumist, kui ka sissepoole suunatud käitumisraskusi, mis peamiselt hõlmab eneses rahutust, pelgikkust ja eemaletõmbumist.

2024. aastal kaardistatakse olemasolevad spetsialistide võrgustikud ja võimalikud koostööpartnerid, kes nimetatud sihtrühma kuuluvate laste ja lastevanematega töötavad. Tuginedes saadud infole tehakse Euroopas sarnasele sihtrühmale rakendatavate ja/või väljaarendamisel olevate vanemlusprogrammide analüüs ja valitakse välja Eesti oludele sobiv vanemlusprogramm käitumishäiretega laste vanematele. Vajaduse korral tellitakse eksperdiarvamusi programmi kohandamiseks lähtuvalt sihtrühma vajadustest.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: vanemlusprogrammide grupijuhid, 8–12-aastaste käitumishäiretega (sh ATH diagnoosiga) laste vanemad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Programmide eelanalüüs ja valik	2024	01.01.2024–31.03.2024
2	Kohtumiste korraldamine ekspertide ja spetsialistidega	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

VEPA metoodika arendamine ja rakendamine

VEPA on tõenduspõhine ennetustegevus, mis aitab vähendada laste- ja noorte riskikäitumist ning hoida laste vaimset tervist. VEPA rakendamisse on kaasatud nii linna- kui maakoolid kõigist Eesti maakondadest ning nii eesti kui vene õppekeelega koolid.

Õpetajad võtavad osa kolmest VEPA metoodika koolituspäevast või e-kursusest. Terve õppeaasta jooksul toetab algajat VEPA õpetajat VEPA mentor, kes aitab õpetajal kohandada metoodikat vastavalt laste vajadustele, märgata õnnestumisi ja planeerida järgnevaid samme. Mentor teeb külastusi ning nõustab telefoni või e-kanalite kaudu.

VEPA metoodika eestikeelset versiooni arendatakse vastavalt vajadusele (tagasiside ja uuringute põhjal), sealhulgas töötatakse välja, hangitakse, kohandatakse, tõlgitakse ja täiendatakse materjale (sh e-kursuseks), juhendeid ja hindamisinstrumente, vajaduse korral tellitakse eksperdiarvamusi, arendatakse või kohandatakse koolitusi vastavalt olukorrale, suurendatakse koolitajate pädevust (sh koosolekud ja täiendkoolitused). VEPA metoodika koolitajatele ja mentoritele korraldatakse väljaõpe ja täiendkoolitused (sh nõustamised, kvisioonid, supervisioonid), et suurendada koolitajate ja mentorite pädevust ja töö kvaliteeti ning tagada piisav regionaalset aspekti arvestav mentorite hulk.

VEPA metoodikaga liituvate koolide õpetajatele, tugipersonalile ja juhtkonnale viiakse läbi koolitusi, et laieneda uutesse haridusasutustesse ning jätkata osalevates haridusasutustes uute õpetajate kaasamisega. Huvi korral on juhtkonna koolitustele oodatud ka kohaliku omavalitsuse esindajad.

Mentorid juhendavad ja nõustavad õpetajaid e-vahendite abil kaugnõustamise teel või haridusasutuses kohapeal.

Hinnatakse tulemusi sekkumiseelse ja -järgse andmekogumisega, tehes tunnivaatlusi, küsimustikke laste käitumise kohta, täidetakse hindamisküsimustikke, analüüsitakse tulemusi jms. Samuti hinnatakse VEPA protsessi, rakendamist ja mõju.

Arendatakse ja täiendatakse VEPA veebilehte. Tegevusi ja uudiseid kajastatakse sotsiaalmeedias.

Korraldatakse VEPA teavitusrütusi e-kanalite kaudu ja võimaluse korral kohtumistena.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: põhikooli I ja II kooliastme õpilased, õpetajad, kooli tugispetsialistid ja juhtkond;

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Osalevate haridusasutuste (koolid) väljaselgitamine ja kokkulepete sõlmimine	2023–2027	01.01.2024–30.09.2024

2	Koolitajate ja mentorite kaardistamine ja hankimine, lepingute sõlmimine	2023–2027	01.02.2024–31.10.2024
3	Õpetajate, tugipersonali ja juhtkonna esindajate infotunnid, koolitused jms üle Eesti	2023–2027	01.02.2024–30.11.2024
4	VEPA arendustegevused (sh e-kursus kommunikatsioon, projektist väljumise strateegia jms)	2023–2027	01.01.2024–31.12.2024

Lühisekkumiste ja vanemlusprogrammide arendamine

2024. aastal plaanitakse valmistada ette arendusjärgus programm *Invest in Play* testimist 2025. aastal Eestis, võttes arvesse teostatavuseks vajalikku sobivust Eesti kultuuriruumi ning soodustavaid ja takistavaid tegureid.

Programmi testimise ettevalmistamiseks kaardistatakse olemasolevad spetsialistide võrgustikud ja koostööpartnerid, kellega koostöös 2025. aastal sekkumisprogrammi testitakse.

Teise tegevusena alustatakse arendustegevusega, mis on suunatud Eesti noortespordis väärkohtlemise aktsepteerimise ja väärkohtlemisest mitteteatamise aluseks olevate psühholoogiliste tegurite vähendamisele läbi vanemahariduse, luues lastevanemate uskumuste põhjal teaduspõhised sekkumisstrateegiad.

Alustatakse probleemi loogikamudeli kirjeldamise, vajaduste analüüsiga, mis sisaldab:

- süstemaatilise kirjandusülevaate koostamist isikutevaheliste vägivald normaliseerivate uskumuste muutmise sekkumiste kohta
- kvalitatiivse uuringu planeerimist (uuringu protokoll koostamine, intervjuu kava koostamine, eetikakomitee kooskõlastuse taotlemine, andmete kogumise ja andmehaldusplaani koostamine).

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: lapsevanemad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Projektimeeskonna komplekteerimine	2024	01.08.2024–31.12.2024
2	Ettevalmistus programmi testimiseks	2024	01.09.2024–31.12.2024

3	Programmi loogikamudeli kirjeldamine ja vajaduste analüüs	2024–2025	01.09.2024–31.12.2024
---	---	-----------	-----------------------

Teabe- ja õppematerjalide paketi väljatöötamine

2024. aastal planeeritakse töötada välja teabe- ja õppematerjalid lapsevanematele lapsekasvatuse ja lapse arengu teemadel.

Lisaks alustatakse vastsündinute ja väikelaste vanematele teabe- ja õppematerjalide paketi koostamist.

Selleks teostatakse alusanalüüs sihtgrupile oluliste teemade, vajalike materjalide, sobivate infokanalite ja teabe edastamise vormide kohta (sh e-materjalid, e-kanalid). Kaasatakse valdkonna eksperte materjalide sisu väljatöötamiseks. Hangitakse koostööpartner materjalide väljatöötamiseks ja kujundamiseks (sh interaktiivsed lahendused e-materjalideks). Vajadusel tellitakse eksperdiarvamusi, arendatakse või kohandatakse teistes Euroopa riikides vastsündinute vanematele jagatavaid materjale tuginedes Eesti lapsevanemate vajadustele. Materjalide levitamise ühe kanalina arendatakse tarkvanem.ee veebiplatvormi.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: vastsündinud laste vanemad, lapsevanemad, kes soovivad esmast infot lapse arengu kohta, spetsialistid, kes töötavad laste ja peredega (sh rasedatega)

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Analüüsi teostamine	2024	01.05.2024–31.08.2024
2	Ekspertühma moodustamine ja kaasamine	2024–2027	01.05.2024–31.12.2024
3	Materjalide sisu koostamine, tõlkimine, kohandamine koostöös ekspertidega,	2024–2027	01.08.2024–31.12.2024
4	Tarkvanem.ee platvormi uuendamine	2024–2027	01.09.2024–31.12.2024

Tegevus 2.2. Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine

Suure abivajadusega laste ja nende perede toetamiseks viiakse 2024. aastal ellu erinevaid tegevusi, mille eesmärk on arendada olemasolevaid teenuseid ning parandada abi erinevate vajadustega lastele, sealhulgas suure abivajaduse väljakujunemise ennetamiseks.

Lastemaja teenuste arendamine

Seksuaalselt väärkoheldud laste ja kahjuliku seksuaalkäitumisega laste paremaks abistamiseks planeeritakse 2024. aastal arendada Sotsiaalkindlustusameti lastemajas pakutavaid teenuseid, laste abistamiseks vajalikke hindamisvahendeid ning sihtrühmaga tegelevate spetsialistide pädevust. Planeeritakse korraldada vajalikke koolitusi, seminare ja

supervisioone lastemaja töötajatele ning võrgustikku kuuluvatele spetsialistidele, et täiendada ja ühtlustada teadmisi ja abistamise meetodeid.

2024. aastal planeeritakse võtta kasutusele kohandatud eestikeelsed hindamisvahendid ja käsiraamatud kahjuliku seksuaalkäitumisega laste ja noorte vajaduste hindamiseks, sekkumiste planeerimiseks ja abi osutamiseks. Hindamisvahendite kasutamiseks planeeritakse koolitada täiendavaid spetsialiste, et tagada optimaalne hulk pädevaid hindajaid igas piirkonnas.

Lastemaja teenuste arendamiseks korrastatakse tööprotsesse, sh võrgustikukoostöös, ja töötatakse välja lastemaja töötaja kompetentsimudel. 2023.a tegevuskavas planeeritud tegevust ravimeeskondade täiendõpe seksuaalse väärkäitumise ja parafiiliate alal ei õnnestunud kavandatud moel ellu viia, kuid 2024. aastal alustatakse laiemalt kahjuliku seksuaalkäitumisega inimeste (nii alaealiste kui täiskasvanute) nõustamissüsteemi arendamisega. Selle raames viiakse läbi seksuaalnõustajate täiendkoolitus, mis annab baasteadmistega spetsialistidele oskused sihtrühmale esmase nõustamise pakkumiseks ja nende teenusevajaduse hindamiseks. Koolitusprogramm kestab 2025. aastani.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad füüsiliselt, seksuaalselt või vaimselt väärkoheldud ja muu traumakogemusega lapsed ning nende laste ja peredega töötavad spetsialistid. Ennetustegevuste sihtrühm on laiemalt lapsed ja noored, samuti täiskasvanud, kes võivad lapsi väärkohelda.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1.	Kahjuliku seksuaalkäitumisega laste abivajaduse hindamise ja abistamise meetodite arendamine	2023–2027	01.02.2024–31.12.2024
2.	Lastemaja teenuste ja võrgustikutöö arendamine	2023–2027	01.02.2024–31.12.2024
3.	Kahjuliku seksuaalkäitumisega inimeste nõustamissüsteemi arendamine	2024–2027	01.02.2024–31.12.2024

Perevägivallas kannatanud laste abisüsteemi arendamine

2024. aastal alustatakse ka perevägivallas kannatanud laste abisüsteemi arendamisega. - 2024. aastal planeeritakse alustada analüüsi, mis puudutab lapse peresisese väärkohtlemise, sh vaimse vägivalla ja vanemast võõrandamise, tuvastamise ja selle mõju hindamise praktikaid last puudutavas tsiviilkohtumenetluses, mis on esimene samm süsteemsema abi tagamiseks neile lastele. Samuti planeeritakse arendada naiste tugikeskuse teenust, et kindlustada alati asjakohane abi teenust saavate naiste lastele (sh koostöö teiste asutustega).

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad füüsiliselt, seksuaalselt või vaimselt väärkoheldud ja muu traumakogemusega lapsed, hooletusse jäetud lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1.	Perevägivalda kogenud laste abisüsteemi arendamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

Kinnise lasteasutuse teenuse ning mitmedimensioonilise pereteraapia arendamine

Jätkatakse ka kinnise lasteasutuse teenuse (KLAT) arendamisega, mis tuuakse tervikuna üle Sotsiaalministeeriumi haldusalasse. Sellest tulenevalt planeeritakse 2024. aastal analüüsida senist kinnise lasteasutuse teenuse süsteemi ja kulumudelit ning viia läbi teenusedisaini sihtrühma sh. intellektipuudega laste vajadustele vastava teenuse kujundamiseks.

Lisaks KLAT arendamisele ja spetsialistide koolitamisele jätkatakse 2023. aastal innovatsiooniprojektis alustatud ühtse hindamispraktika juurutamisega, et arendada välja hindamissüsteem, mille abil on võimalik kohalikke omavalitsusi toetada ja paremini otsustada, millist riiklikku kompleksteenust peaks laps hakkama saama oma abivajadusest tulenevalt.

2024. aastal planeeritakse hinnata olemasolevate hindamisvahendite kasutamist ja arendusvajadusi ning teha ettevalmistusi teenusele pääsemisele protsessi lihtsustamiseks, sh andmevahetusega seotud kitsaskohtade lahendamiseks.

2024. aastal planeeritakse pöörata tähelepanu ka teenuse kvaliteedinäitajate hindamisele ja järjepidevale seiramisele, et seeläbi tagada teenuse kvaliteedi terviklikkus.

Mitmedimensiooniline pereteraapia (MDFT) on ainus riskikäitumisega lastele ja noortele ning nende peredele mõeldud tõendus põhine sekkumisprogramm Eestis.

2024. aastal planeeritakse teenuse kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamiseks anda Sotsiaalkindlustusameti terapeutidele ja laiemalt keskmise ja kõrge riskikäitumisega lastega töötavale võrgustikule teadmisi ja oskusi tööks erisihtrühmadega. Samuti planeeritakse viia lõpule MDFT mõju hindamine.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad psüühikahäirega lapsed, tõsise riskikäitumisega ja õigusrikkumisi toime pannud lapsed ning ennast või teisi kahjustava käitumisega lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
--------	---------	--	--

		nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	
1.	KLAT arendamine, spetsialistide koolitamine ning töötajate töönoustamine	2023–2027	01.03.2024–30.12.2024
2.	MDFT arendamine	2023–2027	01.03.2024–31.12.2024

Lastekaitse valdkonna arendamine

2024. aastal planeeritakse arendada teenuseid, mis aitavad toime tulla eriti keeruliste lastekaitsejuhtumitega, ennetada võimalikke raskeid tagajärgi lapsele ning teha sellistest juhtumitest süsteemseid järeldusi. Tegevus on seotud 2024. aastal ettevalmistatava lastekaitseseaduse jt seaduste muutmise seaduse eelnõuga ning pakub praktilist tuge õiguslike muudatuste elluviimisel. Tegevuse raames planeeritakse analüüsida erinevate osapoolte, sh kohalike omavalitsuste ja Sotsiaalkindlustusameti rolle raskete lastekaitsejuhtumitega toimetulekul. Analüüsi raames planeeritakse pakkuda välja koostöömudel ning toetada selle ellu rakendamist nii juhiste kui võrgustikukoolitustega.

Lisaks planeeritakse 2024. aastal välja töötada või kohandatakse spetsiifiline hindamisvahend suitsiidiriski tuvastamiseks lastega töötavatele isikutele ning luua tegevusraamistik lastekaitsetöö raames lapse ja pere abistamisele.

Lastekaitse valdkonna kvaliteedi arendamiseks planeeritakse 2024. aastal analüüsida kohalike omavalitsuste praktikaid lastekaitsetöö kohta tagasiside kogumisel (sh lapsesõbralikul viisil), kaebuste lahendamisel ja järelevalve teostamisel. Analüüsiga soovitakse välja selgitada kohalike omavalitsuste koolitusvajadus ning analüüsile tuginedes arendatakse kohalike omavalitsuste ametnike pädevusi, et kohaliku tasandi järelevalvesüsteeme ühtlustada ja tugevdada.

Samuti planeeritakse 2024. aastal viia läbi koolitusi (sh kaasates väliskoolitajaid), mis on suunatud SKA järelevalveametnike pädevuste tõstmiseks keerukamate menetluste edukaks läbiviimiseks. Lisaks arendatakse järelevalvemethodikaid, mis toetaksid järelevalve teostamist keerulistes lastekaitsejuhtumites, kuhu on vajalik kaasata eksperte.

Selleks, et võimaldada edaspidi raske tagajärgjega (nt lapse surmaga) lõppenud juhtumite osas läbi viia valdkondadeüleseid analüüse ning teha järeldusi süsteemi kitsaskohtade tuvastamiseks ja ületamiseks, alustatakse 2024.aastal raske tagajärgjega lõppenud juhtumite analüüsimudeli loomist ning katsetamist.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad füüsiliselt, seksuaalselt või vaimselt väärkoheldud (sh vanemast võõrandatud) ja muu traumakogemusega lapsed, hooletusse jäetud lapsed, sünniperest eraldatud lapsed, psüühikahäirega lapsed, tõsise riskikäitumisega ja õigusrikkumisi toime pannud lapsed ning ennast või teisi kahjustava käitumisega lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid. Ennetustegevuste sihtrühm on laiemalt lapsed ja noored, samuti täiskasvanud, kes võivad lapsi väärkohelda.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024

		(näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	
1.	Hindamissüsteemi arendamine suure abivajadusega lastele sobivaima teenuse leidmiseks	2023–2027	01.03.2024–31.12.2024
2.	Laste väärkohtlemise ennetamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024
3.	Suitsiidse käitumisega laste hindamisvahendi väljatöötamine ja lastekaitsetöö raamistiku loomine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024
4.	Lastekaitsealase kvaliteedi- ja järelevalvesüsteemi arendamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

Internetiturvalisuse ja laste kaasatuse edendamine

2024. aastal planeeritakse ellu viia tegevusi laste turvalise internetikasutuse edendamiseks ja valdkondade vahelises koostöös väärkohtlemise ennetamiseks. Samuti alustatakse tegevusi laste kaasatuse süsteemseks arendamiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad laiemalt lapsed ja noored

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1.	Laste turvalise internetikasutuse ja kaasatuse süsteemne arendamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

Euroopa Lastegarantii tegevuste elluviimine

Tegevuste elluviimine lähtub Euroopa Lastegarantii eesmärkidest ning siseriiklikult vastu võetud tegevuskavast. 2024. aastal jätkatakse lastegarantii tegevuste koordineerimist siseriiklikult ning esindatakse riiki kohtumistel väljaspool Eestit. Siseriiklikud tegevused hõlmavad tegevuskava täitmise jälgimist ning ettevalmistusi tegevuskavas ette nähtud seiresüsteemi rakendamiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad lapsed ja pered ning nende heaks töötavad organisatsioonid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1.	Lastegarantii tegevuste koordineerimine ja elluviimise toetamine	2024–2027	01.08.2024–31.12.2024

Tegevus 2.3. Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine

2024. aastal jätkub lastekaitse süsteemi arendamine ja vajalike muudatuste elluviimine, mille ettevalmistamist, kaasamist ja kommunikatsioonitegevusi toetatakse TAT vahenditest.

Lastekaitse juhtumikorralduse mudel

2024. aastal valmib erinevate sotsiaal- ja lastekaitse juhtumikorralduse mudelite võrdlev analüüs, mille alusel otsustatakse riikliku juhtumikorralduse mudeli edasise testimise, adapteerimise ja rakendamise üle. Eesmärk on luua valdkondadeüleline lastekaitse juhtumikorraldusmudel, et parandada nii kohaliku kui riikliku tasandi lastekaitsetöö kvaliteeti ja tagada seeläbi abivajavate laste parem märkamine ning laste ja nende perede tulemuslik toetamine.

2024. aastal valmistatakse ette analüüsi põhjal välja valitava juhtumikorraldusmudeli kasutusele võtmine ja Eestile kohandamine. Vajadusel sõlmitakse koostöökokkulepe välispartneriga, kes aitab mudeli katsetamist ellu viia. Lisaks on planeeritud välja valitud mudeli erinevate materjalide tõlkimine, toimetamine ja trükkimine. Samuti koostatakse mudeli testimiseks spetsialistide väljaõppe koolituskava ja täiendkoolituste plaan (sh supervisioonid, juhendamised jms), luuakse õppimise lihtsustamiseks e-koolitusmaterjalid ning koolitatakse testimises osalevad spetsialistid ja võrgustikuliikmed uut mudelit rakendama.

Mudeli testimiseks töötatakse 2024. aasta esimesel poolaastal välja kohalike omavalitsuste kaasamise ja rahastamise kriteeriumid, koostatakse projektiplaan, planeeritakse elluviimine ning tehakse osapooltega kokkulepped mudeli katsetamiseks 2024. aasta teisel poolaastal. Mudeli tutvustamiseks on planeeritud viia ellu teavitustegevusi sotsiaalvaldkonna ja võrgustiku spetsialistidele.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ja lastega ning laste heaks töötavad spetsialistid, KOV spetsialistid ja juhid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1.	Lastekaitsetöö juhtumikorraldusmudeli	2023–2024	01.01.2024–30.06.2024

	analüüsi raporti valmimine ja sobiva mudeli valimine		
2.	Mudeli testimise süsteemi ja tegevus- ja ajaplaani väljatöötamine	2024	30.05.2024–31.08.2024
3.	Materjalide tõlkimine ja kohandamine	2024–2027	01.05.2024–31.12.2024
4.	Kohtumiste korraldamine mudeli ekspertidega jt oluliste spetsialistidega	2024–2027	01.05.2024–31.12.2024
5.	Mudeli tutvustamiseks teavitustegevuste elluviimine ja pikemaajalise teavitustegevuste plaani koostamine	2024–2027	01.04.2024–31.12.2024
6.	Mudeli rakendamisega seotud spetsialistide jt koolituse läbiviimine, sh pikemaajalise koolitusplaani koostamine	2024–2027	01.06.2024–31.12.2024
7.	Testimises osalevate omavalitsuste valimiskriteeriumite ja rahastamise väljaselgitamine ning kokkulepete sõlmimine	2024	01.06.2024–31.12.2024
8.	Mudeli testimiseks andmete kogumise ja mõju-uuringu planeerimine	2024	01.07.2024–30.09.2024

Kohalikes omavalitsustes laste ja perekeskse lastekaitsetöö kvaliteedi ja tulemuslikkuse tõstmine

Eesmärk on laste ja perekeskse lastekaitsetöö kvaliteedi ja tulemuslikkuse tõstmine.

KOV peab juhinduma tegevuste arendamisel juhtumikorraldusmudelil „Turvalisuse märgid“, ingl. *Signs of Safety* (edaspidi mudel), mis toetab erinevate sihtrühmade (sh vägivalda kogenud lastele, sotsiaalse oskuste arendamist vajavatele peredele jt) juhtumikorraldust algusest lõpuni, hõlmates konkreetseid oskusi ja meetodeid, millega struktureerida lastekaitsetöötaja suhtlust lapse ja perega. Mudeliga saab tutvuda SoMi kodulehel.

Mudeli rakendamine hõlmab kolme aasta jooksul toimuvaid tegevusi: juhtide ja töötajate struktureeritud baasväljaõpe mudeli põhimõtete ja protseduuride osas, organisatsiooni eripäradest lähtuv jätkuõpe ja nõustamine, organisatsiooni juhtimise ja töökorralduse ühildamine mudeli rakendamiseks, tööriistade kasutuselevõtt ning hindamisraamistiku kasutamine rakendamiskvaliteedi tagamiseks.

Rakendamist ja väljaõpet toetab mudeliga seotud infomaterjale koondav veebileht *Knowledge Bank*, millele juurdepääs tagatakse rakendamises osalevatele KOV-dele.

KOV-ile antakse sihitatud toetust järgmiste kulude katmiseks:

- 1) mudeli rakendamise seonduvate tööjõukulud või muud mudeli rakendamise kaasnevad kulud;
- 2) mudeli rakendumist toetavad ja lastekaitsetöö kvaliteeti tõstvad täiendavad tegevused (nt lastekaitsetöötajate individuaalse supervisiooni arendamiseks KOV-s, tiimidepõhise lastekaitsetöö rakendamine jm), mis on kooskõlas riiklike eesmärkidega valdkonna arendamisel¹.

Projekti tegevuste elluviimise periood on 36 kuud, kuid see ei või lõppeda hiljem kui 31.12.2027, ning see algab toetuslepingu sõlmimisest või lepingus nimetatud hilisemast ajast aga hiljemalt kahe kuu jooksul lepingu sõlmimisest.

Mudeli rakendamise seotud tegevustest saab põhjalikuma ülevaate SoMi veebilehelt ([Lastekaitse valdkonna arendamine | Sotsiaalministeerium](#)). Mudeli rakendamisel ettenähtud tegevuste elluviimiseks on toetuse saajatele tagatud mudeli haldaja poolt koolitajad ja konsultandid, kes viivad läbi mudeliga seotud väljaõppe ja jätkukoolitused ning koostöös KOVi siseste meeskondadega, sh juhtidega koostatakse omavalitsuse spetsiifikat arvestavad juhendid ning arendatakse lahendusi, mis tagavad kvaliteedi ja mõõdadavad mudeli rakendamise tulemuslikkust.

Taotleja saab olla kohaliku omavalitsuse üksus, mis on esitanud kinnituskirja selle kohta, et on tutvunud mudeli rakendamise põhimõtetega (SoMi veebileht, veebiseminar või muu viis) ning on valmis katsetama mudeli rakendamist organisatsiooni kõikidel tasanditel, sealhulgas juhtimistasanditel ja tugistruktuurides, mis on seotud lastekaitsetööga ning esitab nägemuse, kuidas plaanitakse tagada jätkusuutlikkus peale projekti lõppemist.

Toetatavad tegevused

Kohustuslikuks elemendiks on mudeli rakendamine (p.1), lisaks on võimalik saada toetust täiendavateks tegevusteks (p.2).

1. Mudeli rakendamine

Toetatav tegevus: mudeli „Turvalisuse märgid“ rakendamine.

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ja lastega ning laste heaks töötavad spetsialistid.

Abikõlblikud kulud: tööjõukulud ja mudeli rakendamise kulud

Piirmäärad taotluse kohta:

Toetuse maksimaalne summa mudeli rakendamise eesmärkide saavutamiseks on 170 983 eurot:

1. eestvedaja-projektijuhi töötasu vastavalt tegelikele tööjõukuludele, kuid brutotöötasu kõige rohkem 2 500 eurot ja tööandja tööjõukulu kokku 3 345 eurot töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral. Kui mudeli eestvedaja-projektijuhi ülesanne kaetakse olemasoleva ametikohta raames, on võimalik vahendeid kasutada täiendava struktuuri loodava lastekaitsetöötaja ametikoha kulude finantseerimiseks.

2. kaudsed kulud kuni 15% eestvedaja-projektijuhi otsestest personalikuludest.

---

¹ Valdkonna arendamise eesmärgid on välja toodud lastekaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus laste heaolu suurendamiseks

3. mudeli rakendamisel laste ja peredega kohtumiseks sobivate ruumide sisustamine või sobiva sarnase ruumi rentimise kulud vastavalt tegelikele kuludele, kuid mitte rohkem kui 10 000 eurot ruumide sisustamiseks KOV-i kohta (esimesel aastal, teisel ja kolmandal aastal 0 eurot) või ruumide rendikulu kuni 7 500 eurot aastas KOV-i kohta.

2. Mudeli rakendumist toetavad täiendavad tegevused lastekaitsetöö kvaliteedi tõstmiseks

Toetatav tegevus: lastekaitsetöö struktuursed muutused KOV-s, mis aitavad kaasa vähemalt ühele järgnevast:

- valdkondade vahelise koostöö tõhustamisele – tegevused võivad hõlmata erinevate valdkondade (nt haridus, tervishoid, sotsiaaltöö) omavahelist sujuvat koostööd soodustavate koostööformaaside loomist ja hoidmist, mille eesmärk on aidata kaasa abivajaduse ennetamisele või abivajavatele lastele ja peredele eri valdkondi lõimiva abi pakkumisele;
- lastekaitsetöö ühtset juhtimist ja koordineerimist toetavad organisatoorsed muudatused, mis aitavad kaasa lastekaitsetöö kvaliteedi parandamisele ja jätkusuutlikuma ning säästlikuma süsteemi toimimisele. Muuhulgas võivad tegevused hõlmata näiteks tiimidepõhise lastekaitsetöö mudeli² rakendamist KOV-s;
- klienditöö osakaalu suurendamisele ja administratiivsete kohustuste vähendamisele lastekaitsetöötaja töölaual. Näiteks võib see hõlmata tööprotsesside ülevaatamist või ümberkorraldusi teiste KOV struktuuriüksuste poolt lastekaitsevaldkonna suuremaks toetamiseks (nt kohtus esindamise, rahvastikutoimingutega seotud ülesanded), et lastekaitsetöötajad saaksid pühendada rohkem aega otseselt laste- ja peredega tegelemisele;
- lastekaitsetöö spetsialiseerumise toetamisele, et parandada teenuste kvaliteeti ja tõhusust. Näiteks võib see tähendada töö ümberkorraldamist, suuremas mahus täienduskoolitusi vms, mis võimaldaks vastavalt konkreetse KOV vajadusele luua spetsialiseerumisi näiteks peretöölle (nii sotsiaalmajandusliku olukorra, vanemluse, peresuhete toetamise või lapse perekonnast eraldamise ennetamise eesmärgil), asendushooldusele, kohtuvaidlustele;
- lastekaitsetöötajatele tugisüsteemi loomine, mis võib hõlmata muuhulgas näiteks psühholoogilist tuge, mentorsüsteemi loomist, töönoustamist, supervisioone vms.

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ja lastega ning laste heaks töötavad spetsialistid

Abikõlblikud kulud: analüüside või uuringute teostamine, ekspertide palkamine, litsentsitasud, koolituskulud, koostöökohtumised, grupi või individuaalsed supervisioonid, mentorite või psühholoogide kulud ja muud tegevused, mis toetavad eesmärgi täitmist

Piirmäär taotluse kohta:

Täiendavate tegevuste kulude summa moodustab kuni 25 % mudeli rakendamise kogukulust, ja see lisandub mudeli rakendamise toetusele.

Taotlusvoorud

Taotlusvooru eelarve nimetatakse taotlusvooru avamise teatistes. Taotlusvooru teatistes võib nimetada vooru maksimaalse toetuse summa taotluse kohta tegevuste kaupa.

Taotluste menetlus ja lepingute sõlmimine

---

² A Blueprint for Children's Social Care

1. Sotsiaalministeerium teavitab taotlemise võimalusest kodulehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotlemise algust. Kodulehele lisatakse viide toetuse andmise tingimustele.
2. Taotlemine on avatud kuni vahendite ammendumiseni (hilisem taotlemine vähendab rakendamise aega, vt p. projekti tegevuste elluviimise periood).
3. KOV esitab toetuse saamiseks Sotsiaalministeeriumile digitaalselt allkirjastatud taotluse e-posti aadressil info@sm.ee märksõnaga „Juhtumikorraldusmudel”. Taotluse kättesaamise kohta saadetakse kinnitus taotluses märgitud e-posti aadressil. Koos taotlusega esitatakse tegevuste eelarve, eelarve seletuskiri ja tõendid tingimuste täitmise kohta.
4. Taotluse menetlemise aeg on 30 tööpäeva taotluse Sotsiaalministeeriumile esitamisest arvates.
5. Sotsiaalministeerium kontrollib, kas toetuse andmise tingimused on täidetud.
6. Toetuse tingimustele vastavaid taotlusi rahastatakse taotluste esitamise ajalisel järjestuses järgmistes kategooriates:
kuni 2 omavalitsust elanike arvuga < 50 000 inimest;
kuni 2 omavalitsust elanike arvuga <20 000 (>50 000);
kuni 2 omavalitsust elanike arvuga >20 000 elanikku.
Kui nõuetele vastavat taotluste arv on ühes kategoorias väiksem, võidakse selle võrra rahastada teise kategooria nõuetele vastavat taotlust lähtudes ajaliselt varem esitatud taotlusest.
7. Toetus määratakse, kui toetuse andmise tingimused on täidetud.
8. Sotsiaalministeerium sõlmib toetuse määramisel KOViga toetuse kasutamise lepingu (edaspidi leping). Täpsemad abikõlblikkuse, toetuse kasutamise ja väljamaksmise tingimused sätestatakse lepingus.
9. Sotsiaalministeerium edastab lepingu KOVile allkirjastamiseks. Kui KOV ei allkirjasta lepingut kümne tööpäeva jooksul selle kättesaamisest arvates, loetakse, et KOV on toetusest loobunud

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	KOV toetatavate tegevuste planeerimine, toetustingimuste kavandamine ja kehtestamine	2024	01.06.2024–30.09.2024
2.	Toetuse taotlemise avamine ja taotluste menetlemine, lepingute sõlmimine	2024–2025	01.02.2025–30.03.2025

Lastekaitseüsteemi arendamine

Lastekaitseüsteemi arendamiseks planeeritakse 2024. aastal korrastada tööprotsesse, sh alustada spetsialistide kompetentsimudelite väljatöötamist, samuti viia läbi koolitusi ning luua tööd toetavad materjalid. Samuti planeeritakse alustada kohalike omavalitsuste lastekaitsetöö tõhustamiseks juhtide arenguprogrammi ettevalmistamisega.

Abivajavate laste märkamiseks ja tuvastamiseks planeeritakse 2024. aastal välja arendada esmane abivahend lastega töötavatele spetsialistidele ning valmistada ette ja alustada selle rakendamise toetamist.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ja lastega ning laste heaks töötavad spetsialistid, KOV spetsialistid ja juhid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1.	Lastekaitse süsteemi arendustegevused	2024–2027	01.01.2024–31.12.2027
2.	Lastekaitse valdkonna muudatusi toetavad kaasamis- ja kommunikatsioonitegevuste elluviimine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2027

Tegevus 2.4. Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning perepõhise hoolduse arendamine

Asendushooldusteenuse arendamine

2024. aastal jätkatakse asendus- ja perekodudele supervisiooniteenuse pakkumist, kuid laiendatakse ka teenuste võimalusi, et toetada asutuste kvaliteedi mitmekülgset arendamist, sh spetsiifilisemate vajadustega lastele. Uue sihtrühmana lisatakse turvakodude töötajad, kes töötavad samuti perest eraldatud lastega, kuid ei ole varasemalt teenuseid saanud.

2024. aastal jätkatakse varasemalt valminud asendushoolduse valdkonna kompetentsimudelite kasutuselevõtu juurutamist ning monitooritakse nende kasutuselevõttu. Lisaks korraldatakse asendus- ja perekodude töötajatele harivat ja riigi arendustegevusi toetavat suvekooli.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: asendushooldusteenuse ning järelhooldusteenuse ja turvakoduteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2023–31.12.2023
1.	Asutusepõhise asendushoolduse arendustegevused	2023–2027	01.01.2023–31.12.2023

Perepõhise asendushoolduse arendamine

2024. aastal planeeritakse alustada perepõhise asendushoolduse soodustamiseks ning hooldusperede paremaks toetamiseks hooldusperedele mõeldud puhkusevõimaluste rahvusvaheliste praktikate kogumise ning nende analüüsimisega. Kavandatud tegevus on esimeseks sammuks Eesti hooldusperedele mõeldud ühtse puhkuse süsteemi väljaarendamisel. Peale analüüsi valmimist pakutakse välja ettepanekud uue süsteemi katsetamiseks ning alustatakse katsetamise ettevalmistavate tegevustega. Koostöös tugioorganisatsioonidega korraldatakse hooldusperedele harivat ja toetavat suvekooli.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm asendushooldusel olevad lapsed, asendushooldusteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1.	Perepõhise asendushoolduse teavitustegevused	2023–2027	01.01.2024–30.12.2024
2.	Perepõhise asendushoolduse arendustegevused	2023–2027	01.01.2024–31.12.2024

Järelhoolduse arendamine

2024. aastal uuendatakse ja täiendatakse järelhooldusele suunduvatele noortele ja KOV-idele mõeldud juhendmaterjale ning täiendatakse ja värskendatakse veebis kättesaadavat infot. Koostöös seotud osapoolte, sh noortega töötatakse välja hindamisvahend, mis aitab edaspidi paremini hinnata asendushoolduselt elluastuva noore vajadusi ning on aluseks järelhoolduse sisustamisel. Lisaks töövahendite väljatöötamisele katsetatakse töövahendit ning seejärel planeeritakse töövahendi laiemat rakendamist toetavad tegevused, sh koolitused. Tugigruppide kaudu toetatakse asendushoolduselt lahkuvaid noori ning arendatakse nende kaasamise võimalusi.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: asendushooldusel olevad lapsed, asendushooldusel kasvanud isikud, asendushooldusteenuse, järelhooldusteenuse ja turvakoduteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1.	Järelhoolduse arendustegevused	2023–2027	01.03.2024–31.12.2024

Tegevus 2.5. Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomine

Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomiseks on planeeritud luua toetav ja kasutajasõbralik keskkond, mis aitab lastekaitsetöötajal ja teistel lastega töötavatel spetsialistidel last ja peret tulemuslikumalt toetada. Samuti toetatakse tegevuste raames perelepitusteenuse osutamist kasutajasõbraliku iseteeninduskeskkonna loomist ning arendamist.

Riikliku perelepitusteenuse IT lahenduste arendamine

2024. aastal planeeritakse läbi viia IT-arenduse detailne analüüs ning luuakse arendus (kliendi profiili), mis koosneb minimaalselt kliendi üldandmetest, menetluse andmetest, elukoha ja kontaktandmetest ning muust olulisest infost. Arendatakse teenuseosutaja vaadet, milleks on uus kuva STAR2-s. Uue vaate kaudu näeb teenuseosutaja teenusele suunatud isikute ning teenuse osutamise seisu kohta detailsemat infot.

2024. aastal on planeeritud täiendada broneerimissüsteemi IT-lahendust, mille abil on kliendil võimalik broneerida aega perelepitusteenusele, valides sobiva aja talle määratud perelepitaja juurde.

Lisaks on planeeritud 2024. aastal täiendada IT-lahendust, mille abil on võimalik riikliku perelepitusteenuse käigus sõlmitud vanemluskokkuleppe andmed edastada rahvastikuregistrile. Juhul, kui perelepituse tulemusena lepivad vanemad kokku ühise hooldusõiguse lõpetamises või muutmises, siis tuleb vastavad andmed edastada rahvastikuregistrisse, et lapse hooldusõigust puudutav info oleks registris korrektselt kajastatud. Andmete edastamiseks on vaja arendada sotsiaalteenuste- ja toetuste andmeregistrit (STAR) ja luua vajalik liidestus rahvastikuregistriga.

2024. aastal on plaanis analüüsida STARi iseteeninduse nõudeid, mille abil on võimalik turvalises ehk autenditud keskkonnas pidada riikliku perelepitusteenuse osutamisega seotud kirjavahetust (sh haldusotsuste edastamine).

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus

Sihtrühm: lapsed ja pered, Sotsiaalkindlustusamet (laste heaolu ja perelepitusteenuse spetsialistid), KOV-i üksused, lastega töötavad spetsialistid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Viiakse ellu STAR2 arendustegevusi	2023–2024	01.01.2024–29.02.2024
2.	Viiakse ellu tegevusi STARi iseteeninduse arendusi	2023–2024	01.01.2024–29.02.2024

Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomine

Lastekaitsetööd toetavate IT lahenduste loomiseks tehakse 2024. aastal STAR2-s lastekaitse juhtumiplaani vaate analüüs vastavalt uuele lastekaitsetöö (juhtumikorraldus)mudelile ning täiendatakse lasteabi veebilehe funktsionaalsust. Lisaks arendatakse teenuseosutaja vaadet ning täiendatakse lasteabi veebilehe funktsionaalsust.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus

Sihtrühm: Lapsed ja pered, Sotsiaalkindlustusamet, kohalikud omavalitsused

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Täiendatakse lasteabi veebilehe funktsionaalsust	2024–2027	01.09.2024–31.12.2024
2.	Teostatakse STAR 2 lastekaitse juhtumiplaani vaate analüüs,	2024–2027	01.09.2024–31.12.2024

Tegevus 2.6. Peresõbraliku tööandja märgise programmi arendamine ja rakendamine

2024. aastal viiakse ellu erinevaid tegevusi, mille raames arendatakse ja rakendatakse peresõbraliku tööandja märgise programmi. Samuti alustatakse tegevustega, mis võimaldavad jätkata tegevustega peale ESF rahastusperioodi lõppu.

Peresõbraliku tööandja märgise mudeli rakendamine

Peresõbraliku tööandja märgise mudeli rakendamine jätkub 2023. aastal sõlmitud raamlepingu alusel. Alates 2023ndast aastast on hankepartneriks Targa Töö Ühing, kelle ülesanne on muu hulgas ka vajalike mentorite koordineerimine ja koolitamine ning mudelis osalevate tööandjatega suhtlemine. Mudeli rakendamise jätkamiseks ning jätkusuutlikkuse tagamiseks alustatakse 2024. aastal peresõbraliku tööandja märgise programmi mõju analüüsi eesmärgiga saada teada, millist mõju on mudel rakendamine avaldanud programmis osalenud tööandjatele ja nende töötajatele töö- ja pereelu ühildamises. 2024. aastal võetakse programmi vastu 20-25 uut tööandjat.

2024. aastal jätkatakse vajadusel ka programmi varasemalt sisenenud organisatsioonidega.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: tööandjad, töötajad, poliitikakujundajad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
--------	---------	---	--

		programmi ajal ellu viia planeeritakse)	
1.	Peresõbraliku tööandja märgise rakendamine ning arendamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024
2.	Peresõbraliku tööandja märgise mõjuanalüüs	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

Teavitustegevuste rakendamine

Teavitustegevuste elluviimiseks hangitakse 2024. aastal kommunikatsioonipartner, kes vastutab kvaliteetse ja asjakohase teavituse eest 2025. aasta lõpuni. Teavitamisel kasutatakse 2016. aastal välja töötatud spetsiaalseid materjale (kujundatud logo, tunnistused, video märgise tutvustamiseks, videod tööandjatest, muu märgise reklaammaterjal), mida hankepartner vajadusel uuendab.

Jätkatakse koostöös kommunikatsioonipartneri ja märgise mudeli rakendaja organisatsiooniga tunnustusürituse korraldamisega, mille eesmärk on tunnustada peresõbraliku tööandja märgise mudelit rakendavaid tööandjaid. Üritusele kutsutakse mudelit rakendavad tööandjad, kellele antakse üle mudeli rakendamist tõendav peresõbraliku tööandja märgise tunnistus.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: tööandjad, töötajad, poliitikakujundajad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Kommunikatsioonipartneri leidmiseks hanke korraldamine ja teavitustegevuste rakendamine	2024-2027	01.01.2024–31.12.2024

Alategevus 2.7. Kohalikes omavalitsustes pereteenuste loomine ja arendamine

Eesmärk on luua ja arendada ennetus- ja peretöökeskusi ning suurendada KOV-s perede paremaks toimetulekuks pakutavate pereteenuste arvu ja kättesaadavust. Pereteenused on vanemlust ja paarisuhteid toetavad programmid, terviseedendus, tugigrupid, või muud teenused, mis toetavad perede toimetulekut. KOV peab juhinduma tegevuste arendamisel Sihtasutuse Lapse Heaolu ja Arengukeskuse (edaspidi LaHe) loodud tegevusmudelid.

Perepesade arendustegevus

LaHe on välja töötanud ja 2022. aastal piloteerinud ennetus- ja peretöökeskuse tegevusmudelit „Perepesa“, et pakkuda süsteemset lahendust, kuidas toetada KOV-e lastele ja peredele mõeldud teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamisel ning peredega tehtava ennetustöö tulemuslikkuse suurendamisel (edaspidi Perepesa).

KOV-le antakse sihitatud toetust Perepesa tööjookulude või Perepesa rakendamisel pakutavate pereteenuste kulude katmiseks. Projekti tegevuste elluviimise periood on 24 kuud ning see algab toetuslepingu sõlmimisest või lepingus nimetatud hilisemast ajast, aga hiljemalt nelja kuu jooksul lepingu sõlmimisest.

Taotleja saab olla KOV, mis on täitnud järgmised tingimused:

1. Perepesa rahastamiseks eelarvelised vahendid on tegevuste toimumise aastat kajastavas eelarves kinnitatud või esitab volikogu sellekohase kinnituskirja;
2. Eelarvestrateegias on kinnitatud vahendid Perepesa tegevusmudeli jätkusuutlikuks rahastamiseks.
3. KOVil on läbitud konsultatsioon „Perepesa“ tegevusmudeli rakendamiseks või mobiilse Perepesa teenuse arendamiseks koostöös LaHega ja KOV esitab LaHe kinnituskirja konsultatsiooni toimumise kohta.

Toetatavad tegevused:

1. Perepesa loomine

Toetatav tegevus: Perepesa loomine KOVis, mille haldusterritooriumil seda seni ei ole.

Sihtrühm: pered lapseootusest kuni kooliminekueni.

Abikõlblikud kulud: Perepesa tööjookulud.

Tööjookulu piirmäärad kalendrikuus töötaja kohta:

- 1) ennetus- ja peretöökeskuse juht vastavalt tegelikele tööjookuludele, kuid mitte rohkem kui brutotöötasu 1900 eurot ja tööandja tööjookulu kokku 2542 eurot töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral.
- 2) mängutoa juhendaja-koordinaator vastavalt tegelikele tööjookuludele, kuid mitte rohkem kui brutotöötasu 1424 eurot ja tööandja tööjookulu kokku 1905,31 töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral.

2. Mobiilne Perepesa teenus

Toetatav tegevus: KOV, kus on Perepesa, kuid mis soovib pakkuda ja arendada mobiilset Perepesa teenust, mille raames osutatakse pereteenuseid muudes KOV piirkondades, kui seni.

Sihtrühm: pered lapseootusest kuni kooliminekueni.

Abikõlblikud kulud: mobiilse Perepesa pereteenuse osutamisega seotud kulud keskusest väljaspool, sh tööjookulud.

Taotlusvoorud

Taotlusvooru eelarve tegevuste lõikes nimetatakse taotlusvooru avamise teatistes. Taotlusvooru teatistes võib nimetada vooru maksimaalse toetuse summa taotluse kohta tegevuste kaupa.

Taotluste menetlus ja lepingute sõlmimine

1. Sotsiaalministeerium teavitab taotlemise võimalusest ja eelarvest kodulehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotlemise algust. Kodulehele lisatakse viide TATile.
2. Sotsiaalministeerium avalikustab taotluste esitamise tähtaja ja taotlusvooru eelarve kodulehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva.
3. KOV esitab toetuse saamiseks Sotsiaalministeeriumile digitaalselt allkirjastatud taotluse e-posti aadressil info@sm.ee märksõnaga „Perepesa”. Taotluse kättesaamise kohta saadetakse kinnitus taotluses märgitud e-posti aadressil. Koos taotlusega esitatakse tegevuste eelarve, eelarve seletuskiri ja tõendid tingimuste täitmise kohta.

4. Taotluse menetlemise aeg on 30 tööpäeva taotluse Sotsiaalministeeriumile esitamisest arvates.
5. Sotsiaalministeerium kontrollib, kas toetuse andmise tingimused on täidetud.
6. Toetus määratakse, kui toetuse andmise tingimused on täidetud.
7. Sotsiaalministeerium sõlmib toetuse määramisel KOViga toetuse kasutamise lepingu (edaspidi leping). Täpsemad abikõlblikkuse, toetuse kasutamise ja väljamaksmise tingimused sätestatakse lepingus.
8. Sotsiaalministeerium edastab lepingu KOVile allkirjastamiseks. Kui KOV ei allkirjasta lepingut kümne tööpäeva jooksul selle kättesaamisest arvates, loetakse, et KOV on toetusest loobunud.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: 0–18-aastaste lastega pered ning laste või peredega töötavad spetsialistid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	KOV toetatavate tegevuste planeerimine, toetustingimuste kavandamine ja kehtestamine	2024	01.06.2024–30.09.2024
2.	Toetuse taotlemise avamine ja taotluste menetlemine, lepingute sõlmimine	2024	01.01.2024–31.10.2024